

Pårørende er til stede, fordi de holder af dig

Arnhild Lauveng oplever som helt ung at blive psykiatrisk patient i Norge. Det bliver til sammenlagt ti år som skizofren på forskellige psykiatriske afdelinger. I dag er Arnhild 36 år og arbejder som uddannet psykolog inden for psykiatrien. Det har været en rejse, hvor ikke mindst søsterens og morens vedholdenhed har været altafgørende.

■ AF CURTIS BROWN

Arnhild sidder klar på den ene side af bordet i et lille kontor øverst oppe på 5. sal i den brostensbelagte baggård, hvor Akademisk Forlag holder til. Hun kigger entusiastisk op, selv om det er dag to af præsentationsturneen til Danmark. Arnhild er i landet for at tale om sin bog "I morgen var jeg altid en løve", som netop er udkommet på dansk. Bogen er en personlig beretning om at være psykisk syg og komme sig.

SØSTERENS HÅB

Arnhild svarer prompte, på det noget oplagte indlednings-spørgsmål om, hvad hendes pårørende har betydet og udbryder "De har betydet alt i de perioder: " De er for Arnhilds vedkommende søsteren og moren. Faderen dør, da hun er spæd. Især søsterens holdning hjælper, når de rigtige svære stunder tager over og opsluger Arnhild. "Hun var i stand til at acceptere mig på mine egen præmisser," siger Arnhild og tænker tilbage på de vanskelige stunder. Der hvor det hele var allermost kaotisk og tilføjer. "Det var i de situationer, min søster sagde til mig: "Ja, det hele er meget kaotisk også for mig, men det her er kun for en stund. Du skal nok finde en vej ud af det, det ved jeg. "På den måde bar hun håbet for mig, når alle andre havde givet op", mindes Arnhild.

Den måde, søsteren tackler Arnhilds sværeste perioder på,

er markant anderledes end mange andres. Som oftest mødte Arnhild en enten eller holdning. Ja, situationen er håbløs og uoverskuelig. Eller også i, den anden ende af skalaen, en overoptimistisk holdning. Det hele skal nok gå uden, at de samme mennesker faktisk forholder sig til, at det går rigtigt skidt. Søsteren var en af de få, der kunne balancere mellem de to yderpunkter på skalaen.

BARE EN ARBEJDSOPGAVE

Søsteren og moren er også vigtige i de lange perioder, hvor Arnhild kun er omgivet af professionelle behandlere. "Behandlere er mennesker, der får betaling for at være sammen med dig", konstaterer Arnhild og fortsætter. "Det betyder noget for dit selvværd at være sammen med nogen, der gør det frivilligt, fordi du er et menneske, de holder af, og ikke fordi du blot er en arbejdsopgave, der skal klares."

Som de to personer, der kendte hende bedst, vidste moren og søsteren, hvad hun kunne grine af, medbragte gaver hun kunne sætte pris på, kendte hendes yndlingsretter, vidste hvilken mad hun havde godt af at spise og hvilken mad hun ikke tålte. "De kendte mig, som et menneske og det var vigtigt i de perioder, hvor jeg mistede følelse med mig selv som jegerperson", pointerer Arnhild.

Bogen hedder:

”I MORGEN VAR JEG ALTID EN LØVE”

af Arnhild Lauveng:

*192 sider, 249 kr.
Akademisk Forlag
Udkom på dansk
den 26. august 2008.*

INDLÆGGER KOSTER VENSKABER

Som ung har Arnhild det ikke nemt med at få venner og bliver ofte mobbet. De få venskaber, hun opbygger i gymnasietiden, forsvinder efter nogle få besøg på afdelingen, hvor hun er indlagt. ”Prøv at forestille dig at være 17 år og skulle besøge en veninde på en lukket afdeling. Lyden af døre, der smækker, mennesker, der råber, og mig midt i det hele. Jeg vidste ikke lige, hvad jeg skulle sige til dem, og de vidste heller ikke, hvad de skulle sige til mig”. Manglen på venner øger blot vigtigheden af at søsteren og moren er i stand til at holde ved.

I dag kender Arnhild flere undersøgelser fra sit professionelle arbejde, der dokumenterer de vanskeligheder, der er forbundet med at bevare kontakten til venner og familie, når man er indlagt med en psykisk sygdom. Undersøgelserne viser, at der er et sammenhæng mellem antallet af indlæggelser og manglen på sociale netværk. De samme undersøgelser peger på et område, hvor den Norske psykiatri kan forbedre sig, mener Arnhild.

Som det er i dag, bliver unge mennesker, der indlægges på psykiatriske afdelinger, frataget deres mobil. ”Alle med blot en smule indsigt i unge mennesker kan regne ud, hvad det betyder at holde kontakt med sine venner”. Når Arnhild tænker

tilbage på sine tidligere veninder og deres møde med hende på de psykiatriske afdelinger, er der ikke tvivl i hendes sind om, at det kunnet være gået anderledes. Hvis en voksen behandler havde trukket dem til side og sagt: ”Ja ja, det her er godt nok en lidt underlig situation, men”. Det havde gjort mødet, mindre forkrampet og øget chancerne for at bevare kontakten med veninderne, mener Arnhild.

EFTERLYSER HÅB

Generelt mener Arnhild, at der er plads til forbedringer, når psykiatrien møder de pårørende. De pårørende har brug for at forstå situationen ud fra mange forskellige aspekter, bl.a. at de skal passe på sig selv, så de ikke også går ned med flaget. Problemet er ifølge Arnhild, at selv om mange behandlingssteder inddrager de pårørende, så er temaerne begrænset til at forstå diagnoser og tyde symptomer. Det fastholder blot et sygdomsbillede, mener Arnhild, og hun efterlyser større forståelse for: ”at nogen ser på mig som menneske. Et menneske, hvor der er håb. I virkeligheden skal de pårørende undervises i håb og i at være familie under vanskelige vilkår. De skal ikke oplæres i at se efter sygdomssymptomer. Det klarer de professionelle behandlere. Uden min søster og mors vedvarende tro på, at jeg nok skulle finde en vej ud, var det ikke lykkedes mig at komme videre,” afslutter Arnhild.